

SEVERIANUS Ep. Gabalensis († post 408)

DE MUNDI CREATIONE¹PG
56, 497

Oratio VI. 10. Τί οὖν; ὑποβέβληται τῇ καταδίκῃ τὸ τῶν γυναικῶν γένος, καὶ μένει ἐν λύπαις, καὶ οὐ λύεται ὁ δεσμός; Ἦλθεν ὁ Χριστὸς ὁ λύων τὸν δεσμόν· ἀπήνησεν ἡ Κυριοτόκος ὑπὲρ τοῦ γένους ἀπολογουμένη, ἡ ἀγία Παρθένος ἀντὶ τῆς παρθένου· παρθένος γὰρ ἦν καὶ ἡ Εὐα ὅτε ἤμαρτεν· ἔλυσε τὴν λύπην καὶ τὸν στεναγμὸν τῆς καταδεδικασμένης. Ὡσπερ γὰρ ἐάν τις κληθῆ εἰς τὰ βασίλεια, σπουδάζει τοὺς ἰδίους τιμῆσαι, καὶ ὧσιν ἐν ἀνάγκῃ, ἀπολύσαι· οὕτω κληθεῖσα ἡ ἀγία Παρθένος εἰς τὰ βασίλεια ὑπηρετήσασθαι τῇ θεῷ γεννήσει, ἐλθοῦσα εἰς ξένας ὠδῖνας ταύτην πρώτην αἰτεῖ χάριν, μᾶλλον δὲ λαμβάνει. Ἐπειδὴ οὐκ ἔπρεπε τὴν κατάδικον γυναῖκα γεννηῖσαι τὸν ἀνεύθυνον, ἔρχεται ὁ λύων πρῶτον τῆς Εὐας τὴν λύπην διὰ χαρᾶς. Ἐρχεται ὁ ἄγγελος λέγων τῇ Παρθένῳ· «Χαῖρε, κεχαριτωμένη». Εἶτα διὰ τοῦ Χαῖρε λύει τὸν δεσμόν τῆς λύπης. «Χαῖρε» ἤλθεν ὁ λύων τὴν λύπην. «Χαῖρε, κεχαριτωμένη»· ἐπειδὴ ἕως νῦν κεκατηραμένη. Ὡδε πρόσεχε τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι. «Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ». Ἐπειδὴ μετ' ἐκείνης ὁ ὄφις ἐν λύπῃ, χαῖρε, ἐπειδὴ μετὰ σοῦ ὁ Θεός. Καὶ βλέπε τὴν φωνὴν τοῦ ἀγγέλου, πῶς ὄλην ἐρμηνεύει τοῦ Χριστοῦ τὴν οἰκονομίαν. «Χαῖρε, κεχαριτωμένη».

770

PG
56, 497

Oratio VI, 10. Quid igitur? Damnationi obnoxius est mulieris sexus, manetque in doloribus, nec vinculum solvitur? Venit Christus qui vinculum solvit: occurrit ea quae Dominum peperit, sexui patrocianans, sancta Virgo pro virgine; nam virgo erat Eva cum peccavit; damnatae dolorem solvit, atque gemitum. Sicut enim si quis in regiam vocetur, suos honoribus augere studet, ac, si in angustia fuerint, liberare: sic sancta Virgo in regiam vocata, ut divinae generationi ministraret, insolito donata partu, hanc primam gratiam petit, imo accipit. Quia non decebat culpa obnoxiam feminam innoxium gignere, venit is qui primo Evae tristitiam per gaudium solvit. Venit angelus Virgini dicens: *Ave, gratia plena*.² Tum per *Ave*, seu *Gaude* illud, tristitiae vinculum solvit. *Ave*; venit is qui solvit tristitiam. *Ave, gratia plena*, quia haec hactenus maledicto obnoxia. Hic Dei gratiam animadvertite. *Ave, gratia plena, Dominus tecum*. Quia cum illa serpens in tristitia, gaude, quia tecum est Deus. Ac vide angeli vocem, quomodo totam Christi dispensatio-

770

¹ Cf. Bar, II, 143; Cay, I, 567; Al, 344. Inter locos, sub titulo *Incertus Auctor*, referimus alias homilias *Severiano* quoque attributas.

² Lc. I, 28.

Ἐπειδὴ ἐκείνη διπλὴν ἔλαβε κατάραν, τὴν λύπην καὶ τὸν στεναγμὸν τὸν ἐπὶ τῶν ὠδίνων, εἰσάγει τὸν τοκετὸν τὸν λύοντα ἐκεῖνον τὸν τόκον. «Ἴδου συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἷόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν». Τὰς ἁμαρτίας τῶν σῶν πατέρων λύει ὁ ἐκ σοῦ βλαστάνων καρπός. Λοιπὸν μετεβλήθη τὸ πρᾶγμα. Τὴν Εὐὰν ἕως σήμερον οἱ ἀκούοντες ταλανίζουσιν· Οὐαὶ τῇ ἀθλίᾳ, οἴας δόξης ἐξέπεσον! οὐαὶ τῇ ἀθλίᾳ, τί ἔπαθεν! Ἡ Μαρία καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀκούει παρὰ πάντων μακαρία, ἀμέλει πλησθεῖσα Πνεύματος ἁγίου. * Καὶ *498 αὕτη ἡ Παρθένος λοιπὸν προφητεύσασα ἄκουσον τί λέγει· «Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο τὴν ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· ἀπὸ γὰρ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί». Ἴνα δείξῃ ὅτι τὸ πρόσωπον τῆς Εὐὰς φέρει, Ἐως νῦν, φησίν, ὑβριζομένην, «ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί». Καὶ τί, φησίν, ὠφελεῖται μὴ ἀκούουσα; Μάλιστα μὲν οὖν ἀκούει, ἐκ τοῦ ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν χώρᾳ ζώντων εἶναι, ἡ μήτηρ τῆς σωτηρίας, ἡ πηγὴ τοῦ αἰσθητοῦ φωτός· αἰσθητοῦ διὰ τὴν σάρκα, νοητοῦ διὰ τὴν θεότητα. Οὕτως οὖν δι' ὅλου μακαρίζεται. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἔτι ἔζη ἐν σαρκί, ἐμακαρίζετο· ἤκουσε γὰρ τοῦ μακαρισμοῦ ἔτι ἐν σαρκὶ οὔσα. Ἐκείνη

nem explicat. *Ave, gratia plena*. Quia illa duplicem maledictionem accepit, tristitiam et gemitum partus, inducit partum, qui solvat priorem illum partum. *Ecce concipies in utero, et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum.*¹ *Ipsa enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.*² Patrum tuorum peccata solvit qui ex te fructus oritur. Iam mutata res est. Haecenus qui Evam audiebant, miseram praedicabant: Vae miserae: quantam gloriam amisit! Vae miserae: quanta passa est! * Maria quotidie omnium vocem audit: Beata: *498 sane plena Spiritu sancto! Ac demum vaticinans Virgo audi quid dicat: *Benedictus Dominus Deus Israel, quia respexit humilitatem ancillae suae: ex hoc enim beatam me dicent omnes generationes.*³ Ut ostendat se personam Evae gestare, «Me ad hoc usque tempus, inquit, contumeliae habitam, ex tum beatam dicent omnes generationes». Et quid, inquires, illi prodest, cum non audiat? At revera audit, quod sit in splendido loco, in regione vivorum, mater salutis, fons lucis, quae et sensu et mente percipitur; sensu propter carnem, mente propter divinitatem. Sic itaque prorsus beata praedicatur. Imo etiam dum viveret in carne, beata praedicabatur: audivit enim beatitudinem illam cum adhuc in carne esset. Illa primo vidit, ac

¹ Lc. I, 31.

² Matth. I, 21.

³ Lc. I, 68 et 48.

πρῶτον εἶδε, καὶ τότε ἐγεύσατο τοῦ δένδρου· αὕτη πρῶτον εἶπε, καὶ τότε ἤκουσε τοῦ μακαρισμοῦ. "Ὅτε γὰρ ὁ Σωτὴρ ἐδίδασκεν, «'Ἐπῆρε γυνή τις φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου», καὶ λέγει αὐτῷ, πάντων ἀκουόντων· «Μακαρία ἡ κοιλία ἣ βαστάσασά σε, καὶ μαστοί, οὓς ἐθήλασας».

deinde ex arbore gustavit; haec primo dixit, et tunc beatitudinem audivit. Cum enim Salvator doceret, *Extollens vocem quaedam mulier de turba*, cunctis audientibus, dicit illi: *Beatus venter qui te portavit, et ubera quae suxisti.*¹

RUFINUS TYRANNIUS Aquileiensis (ca 345 † 410/411)

DE BENEDICTIONIBUS PATRIARCHARUM

PL
21, 302

Benedictio Iudae, 2. [...] Sed multo convenientius aptabitur huic loco mystica expositio, in qua catulus leonis,² Christus, non solum φυσικῶς, verum etiam τροπικῶς designatur. Nam Physiologus de catulo leonis haec scribit, quod cum natus fuerit, tribus diebus ac tribus noctibus dormiat: tum deinde patris fremitu vel mugitu, tanquam tremefactus cubilis locus, suscitet catulum dormientem. Iste ergo catulus ascendit ex germine: ex Virgine enim natus est, non ex semine, sed ex virgine absque concubitu virili, et absque semine naturali Christus. Velut virgultum, sive ramus, in quo manifestissime et veritas carnis assumptae ex Virgine declaratur in sacrosancto germine, et a contagio carnalis et humani seminis excusatur.³

771

COMMENTARIUS IN SYMBOLUM APOSTOLORUM (404)

PL
21, 348
*349

[...] 9. QUI NATUS EST DE SPIRITU SANCTO EX MARIA * VIRGINE. Haec iam inter homines dispensationis nativitas est, illa divinae substantiae: haec dignationis est, illa naturae. De Spiritu Sancto ex Virgine nascitur: et iam in hoc loco mundior auditus requiritur et purior sensus. Huic enim, quem dudum de Patre natum ineffabiliter didicisti, nunc a Spiritu Sancto templum fabricatum intra secreta uteri virginalis intellige: et sicut in sanctificatione Sancti Spiritus nulla sentienda est fragilitas, ita et in partu Virginis nulla

772

¹ Lc. XI, 27.

² Gen. XLIX, 9.

³ CCL XX, 193.